

wego i Słupskiej Orkiestry Kameralnej (1995); „Interwały” z udziałem Z. Namysłowskiego (1996); „Leszek Kułakowski i Kaszubi” z udziałem kwartetu jazzowego, zespołu wokalnego *Swinging Singers* i zespołu ludowego *Modraki* z Parchowa (projekt nominowany przez „Jazzi Magazine” jako Płyta Roku 1997); „Katharsis” na Trio jazzowe i Kwartet Smyczkowy (płyta nominowana przez krytyków jazzowych do Płyty Roku 1999); „Eurofonia” na głos solowy, kwintet jazzowy i orkiestrę symfoniczną (2000), w ankiecie czytelników Jazz Top 2000 miesięcznika *Jazz Forum* płyta „Eurofonia” wybrana została Albumem Roku; „Baltic Wind” na jazz quintet

feat. Eddie Henderson – flugelhorn trąbka, Ed Schuller – kontrabas (2001); Leszek Kułakowski - „IN A CHAMBER MOOD” (2002).

Leszek Kułakowski jest obecnie profesorem PAP w Słupsku i kierownikiem tamtejszej Katedry Sztuki Muzycznej. Prowadzi także klasę kompozycji w Akademii Muzycznej w Gdańsku. Został uhonorowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandra Kwaśniewskiego Złotym Krzyżem Zasługi (2002) oraz Nagrodą I stopnia Prezydenta Miasta Słupska w dziedzinie kultury (2002).

Barbara Literska

I N S T Y T U T

Białostocka Konferencja Naukowa

W dniach 25-26 marca odbyła się w Białymstoku ogólnopolska konferencja „Edukacja w procesie integracji europejskiej”. Patronat nad konferencją przejął Rektor Uniwersytetu w Białymstoku, prof. **Marek Gębczyński**, a organizatorami sesji był Instytut Historii Uniwersytetu oraz Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Białymstoku. Priorytet naukowy przyświecający zebranym stanowiła zmieniająca się świadomość edukacyjna oraz sam proces edukacji w nowej, jednoczącej się Europie. Obrady odbyły się w gmachu Wydziału Historyczno-Socjologicznego Uniwersytetu w Białymstoku przy placu Uniwersyteckim.

Konferencję otwarto sesją plenarną, podczas której głos zabrali prof. Jerzy Maternicki (Uniwersytet Rzeszowski) z prelekcją „Narodowy i europejski wymiar polskiej edukacji historycznej XIX i XX wieku”, prof. Barbara Jakubowska (Uniwersytet Warszawski) - „Europeizacja Tradycji - perspektywiczny model edukacji”, prof. Janusz Rulka (Akademia Bydgoska) - „Wspólne i specyficzne elementy krajów Europy Zachodniej i Środkowej. Ich edukacyjne konsekwencje”, prof. Jerzy Nikitorowicz (Uniwersytet w Białymstoku) - „Tożsamość międzykulturowa w przestrzeni wielokulturowej”, prof. Adam Suchoński (Uniwersytet Opolski) - „Dzieje Polski w podręcznikach szkolnych krajów Unii Europejskiej”, dr Piotr Drobnik (Urząd Komitetu Integracji Europejskiej) - „Studia europejskie w Polsce i za granicą” oraz dr Adrian Konopka (Politechnika Białostocka) - „Wykorzystanie funduszy pomocowych w województwie podlaskim i w Białymstoku”. Z wystąpieniem w tej części pojawiła się również prof. Maria Kujawska (UAM) - „Szkolna Klio po reformie: w służbie Europy czy dla Europy?”. Prelegenci wskazali głównie na współzależność szkolnictwa europejskiego oraz na potrzebę dokonywania badań porównawczych w tym zakresie. Dużą wagę przywiązano również do stanu wiedzy mieszkańców Unii Europejskiej na temat historii Polski, podkreślając w tym względzie rolę szkolnictwa polskiego w niedopuszczaniu do rodzenia się postaw ksenofobicznych, negujących realizowane już przez środowiska nauczycielskie idee wspólnot europejskich.

Program debat podzielony został na pięć sekcji, których zebrania odbyły się w dniu 25 marca i przebiegały równoległe w godzinach popołudniowych, co umożliwiło uczestnictwo w konferencji również osobom z zewnątrz - pomyślano tu głównie o nauczycielach.

H I S T O R I I

Uczestnicy zostali przyporządkowani do poszczególnych sekcji podług kryterium tematycznego jakie reprezentowały ich wypowiedzi:

- Sekcja I - Edukacja historyczna a Unia Europejska,
- Sekcja II - Kształcenie nauczycieli w Unii Europejskiej,
- Sekcja III - Edukacja europejska w podręcznikach i środkach masowego przekazu,
- Sekcja IV - Szkolne kluby europejskie,
- Sekcja V - Młodzież.

Sekcja I zajęła się aspektem *stricte* historycznym oraz wartościowaniem postaw i wzorców w perspektywie mającego mieć miejsce przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Z ciekawszymi propozycjami wystąpili **prof. Bohdan Halczak** (UZ) - „Nauczanie o nacjonalizmie w dobie integracji europejskiej”, jak również **prof. Jerzy Centkowski** (Uniwersytet Rzeszowski) - „Niemiecka edukacja historyczno-polityczna wobec integracji europejskiej” i **prof. Hanna Konopka** (Uniwersytet w Białymstoku) - „Polityka edukacyjna Unii Europejskiej”.

Sekcja II zajęła się istotą kształcenia nauczycieli w Unii Europejskiej w kontekście ewentualnych propozycji reform szkolnictwa polskiego i przygotowania instytucji kształcących młodzież polską do standardów panujących w krajach Unii. Wspomnieć należy wystąpienia prof. Hanny Wójcik-Łagan (Akademia Świętokrzyska) - „Stare i nowe koncepcje kształcenia nauczycieli historii” oraz prof. Włodzimierza Prokopiuka (Uniwersytet w Białymstoku) - „Nauczyciel - podmiot reformującego się systemu edukacji narodowej wobec nasilonego (i nowego) wartościowania fenomenu „kształcenie ustawiczne” w integrującej się Europie.

Referaty Sekcji III poświęcone były zagadnieniu edukacji podręcznikowej i medialnej, formom w jakich przedstawiane są w podręcznikach próby jednoczenia Europy na przestrzeni dziejów oraz podręcznikowym stereotypom odnoszącym się do poszczególnych narodowości.

Podczas obrad Sekcji IV zwrócono uwagę głównie na propagację pozaklasowej działalności uczniów oraz na funkcjonowanie szkolnych klubów europejskich i ich miejsca w pejzażu szkolnictwa podstawowego i średniego. Tematykę wzbogaciły przykłady z prac faktycznie istniejących już klubów oraz przytoczone doświadczenia nauczycieli je prowadzących. Zwrócić uwagę należy na wystąpienia przewodniczącej sekcji, **dr Bogumiły Burdy** (UZ) - „Kształcenie nauczycieli do realizacji ścieżki edukacja europejska i praktycznej działal-

w y d z i a ł
humanistyczny

ności klubów europejskich w szkołach na terenie woj. lubuskiego”.

Prace Sekcji V uzupełniły zajęcia warsztatowe mgr Adama Kozłowskiego z Podlaskiego Centrum Informacji Europejskiej zatytułowane „Prezentacja programu edukacyjnego Komisji Europejskiej - Młodzież”.

Prace każdej z sekcji zamykała dyskusja jej członków, podczas której starano się sformułować wspólną koncepcję dla przeprowadzonych badań.

Uniwersytet Zielonogórski reprezentowali:

- prof. **Bohdan Halczak** - „Nauczanie o nacjonalizmie w dobie integracji europejskiej”,
- dr **Bogumiła Burda** - „Kształcenie nauczycieli do realizacji ścieżki edukacja europejska i praktycznej działalności klubów europejskich w szkołach na terenie woj. lubuskiego,
- mgr **Aleksandra Kuczer** - „Kształcenie nauczycieli we Francji”,
- mgr **Ryszard Raube** - „Róża Luksemburg jako rzecznik wartości europejskich”,
- mgr **Marcin Łukaszewski** - „Nauczanie na odległość -

narzędzie integrujące proces nauczania-uczenia się historii”.

Konferencję zakończono dyskusją panelową w dniu 26 marca, którą poprowadziła prof. Hanna Konopka, a prócz uczestników konferencji udział w roli członków honorowych wzięli:

- prof. Marek Gębczyński - rektor Uniwersytetu w Białymstoku,
- Janusz Krzyżewski - marszałek województwa podlaskiego,
- Marek Strzaliński - wojewoda podlaski,
- Ryszard Tur - prezydent miasta Białostok,
- prof. Barbara Kudrycka - rektor Wyższej Szkoły Administracji Publicznej w Białymstoku.

Podsumowania konferencji dokonali prof. Adam Suchoński i prof. Jerzy Centkowski, natomiast podsumowania panelu prof. Barbara Kudrycka i prof. Hanna Konopka.

Jarosław Kuczer

I N S T Y T U T F I L O L O G I I W S C H O D N I O S Ł O W I A Ń S K I E J

XXXIV Olimpiada Języka Rosyjskiego w Okręgu Lubuskim

Dnia 11 stycznia 2003 roku w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyły się eliminacje okręgowe XXXIV Olimpiady Języka Rosyjskiego dla uczniów szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych województwa lubuskiego.

Olimpiada Języka Rosyjskiego jest jedną z najstarszych olimpiad przedmiotowych w Polsce. Od czterech lat w Zielonej Górze ma swą siedzibę Lubuski Komitet Okręgowy (wcześniej w Szczecinie i Poznaniu), który swoim zasięgiem obejmuje województwo lubuskie. Corocznie w zawodach II stopnia (okręgowych) w naszym okręgu bierze udział około 40 uczestników - uczniów szkół średnich woj. lubuskiego i - jak dotąd - do zawodów centralnych zostaje zakwalifikowanych kilku uczniów.

Organizatorem tegorocznych eliminacji był również Lubuski Komitet Okręgowy Olimpiady Języka Rosyjskiego, wspomagany przez Lubuski Oddział Stowarzyszenia Współpracy Polska-Wschód w Zielonej Górze.

W eliminacjach II stopnia wzięło udział 40 uczestników - w zdecydowanej większości uczniów liceów ogólnokształcących województwa lubuskiego.

Eliminacje okręgowe przeprowadziła komisja w składzie:

- prof. Bazyl Tichoniuk - przewodniczący
- dr Halina Józwiak - UZ
- dr Maciej Szelewski - UZ
- mgr Halina Uchto - WOM Gorzów Wlkp., egzaminator POKE
- mgr Janina Pawłowska - nauczycielka j. rosyjskiego, egzaminator POKE.

Nad organizacją i prawidłowym przebiegiem eliminacji czuwała mgr Lidia Bugiera - sekretarz naukowy LKO OJR, nauczyciel-konsultant w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze.

Jurorzy zgodnie stwierdzili, że uczestnicy tegorocznych eliminacji zaprezentowali wysoki poziom wiedzy i umiejętności językowych zarówno w części pisemnej, teście przygotowanym przez Komitet Główny OJR i pracowników filologii rosyjskiej Uniwersytetu Warszawskiego, jak i ustnej, która polegała na rozmowie z jurorami na jeden temat wylosowany spośród tematów zamieszczonych w corocznie aktualizowanym Informatorze Olimpiady.

Najlepsi w eliminacjach II stopnia XXXIV OJR w Okręgu Lubuskim okazali się (podajemy zajęte miejsce, liczbę uzyskanych punktów oraz szkoły, które reprezentowali najlepsi):

I	95	Helena Bołtruszko - LO Nowa Sól
II	92	Justyna Styś - LO Żary
III	88	Katarzyna Markowska - LO Świebodzin
IV	84	Katarzyna Dyrba - LO Żary
V	83	Patrycja Kierul - LO Świebodzin
V	83	Magdalena Sokołowska - LO Żary
VI	81	Danuta Chadryś - LO Żary
VII	80	Iwona Goldewicz - LO Żary
VII	80	Tatewik Caturowa - III LO Gorzów Wlkp.
VIII	77	Natalia Jarych - III LO Gorzów Wlkp.
IX	75	Kamila Sakowska - LO Żary
X	73	Ewa Sługocka - LO Żary
X	73	Sławomir Kulczyk - LO przy ZDZ Lubsko
XI	71	Karolina Kiedrowska - VII LO Zielona Góra
XI	71	Andrzej Metelski - II LO Gorzów Wlkp.

Uczestnicy i ich opiekunowie wysoko ocenili stronę organizacyjną eliminacji, zwrócili uwagę na życzliwość organizatorów i obiektywizm jurorów. W przebiegu zawodów II stopnia w okręgu lubuskim nie odnotowano żadnych przeszkód i problemów - eliminacje przebiegały zgodnie z przyjętym programem i harmonogramem.

11 lutego w siedzibie LKO OJR przy al. Niepodległości 36 odbyło się spotkanie podsumowujące tegoroczne zawody okręgowe. Na spotkanie zostali zaproszeni

laureaci olimpiady okręgowej, tj. osoby, które decyzją Komitetu Głównego zostały zakwalifikowane do olimpiady centralnej, ich opiekunowie, członkowie Lubuskiego Komitetu Okręgowego OJR oraz władze Lub. Oddz. SWP-W w Zielonej Górze.

Wszyscy uczestnicy eliminacji II stopnia w Okręgu Lubuskim otrzymali dyplomy, a laureaci i finaliści – również nagrody rzeczowe, ufundowane przez instytucje edukacyjne i sponsorów prywatnych.

W finale OJR, który odbędzie się 5-6 kwietnia br. Okręg Lubuski reprezentować będą:

1. Helena Bołtrusko
2. Justyna Styś
3. Katarzyna Markowska
4. Katarzyna Dyrba
5. Patrycja Kierul
6. Magdalena Sokołowska.

O wysokim poziomie nauczania języka rosyjskiego

w naszym regionie świadczy fakt, że co roku wśród uczniów reprezentujących w zawodach centralnych nasz okręg są laureaci i finaliści tej Olimpiady. Przykłady: w roku 2000 - 2 laureatów zawodów centralnych, w 2001 roku - 2 laureatów i 1 finalistę, w roku 2002 - 3 laureatów (VI, VII, VIII miejsce w kraju). Mamy nadzieję, że również w tym roku odnotujemy sukcesy na szczeblu centralnym.

Tak więc ogólnie małe zainteresowanie nauką języka rosyjskiego - moim zdaniem - nie świadczy o spadku poziomu i skuteczności nauczania tego języka w naszym regionie. Znajomość języków jest bogactwem ludzi i narodów i wielce prawdopodobnym jest, iż w niedalekiej przyszłości znajomość rosyjskiego będzie Polakom bardziej potrzebna niż obecnie, warto więc wspierać talenty i podtrzymywać motywację wśród tych młodych ludzi, którzy sobie ten język upodobał.

Lidia Bugiera

I N S T Y T U T F I L O L O G I I P O L S K I E J

Jaką pozycję zajmuje na uniwersytecie filologia polska?

Żyjemy w języku, to bezsprzeczna prawda. Można świat opisać za pomocą liczb i symboli, lecz istniejemy w języku: jako jednostka, gatunek i naród. Język określa nas, świadczy o nas i pozwala funkcjonować na różnych poziomach świadomości. Im człowiek lepiej operuje językiem, tym wyżej lokuje się na społecznej drabinie. Pierwszą rzeczą i najważniejszą, jaka odróżniała naszych przodków od zwierząt była umiejętność mowy. Przed wiekami z powierzchni Ziemi zniknął neandertalczyk. Wyparł go homo z Cro-Magnon, lepiej operujący językiem. Brzmi to jak przestroga, ciągle aktualna...

Argumenty, przemawiające za znaczeniem mowy, umiejętności posługiwania się nią i konieczności kształcenia językowego można liczyć w setki. Bez wątpienia

znalazłoby się wśród nich biblijne „Na początku było słowo”. Wydawałoby się jednak, że nie ma potrzeby nikogo przekonywać o konieczności kształcenia językowego, potrzebie posiadania bogatego słownika, znajomości kanonu literatury polskiej czy światowej, zwłaszcza na uniwersytecie. Filologia polska jest bowiem jednym z filarów uczelni. Nie ma chyba w Polsce szkoły wyższej pretendującej do miana poważnej placówki, na której kierunek ten byłby nieobecny.

Warto zatem poświęcić nieco więcej uwagi humanistycznym kierunkom naszego uniwersytetu. Jak wieść niesie, „mówi się o niedochodowości filologii polskiej” - no tak... ale czy istnieje taka uczelnia, uniwersytet, na którym polonistyka przynosi krociowe zyski? Trzeba się zastanowić nad tym pytaniem retorycznym - a odpowiedź nasunie się sama.

N.N.

I N S T Y T U T F I L O L O G I I G E R M A Ń S K I E J

Dni lingwistyki

W dniach od 19 do 21 lutego odbyła się międzynarodowa konferencja „Linguistk-Tage” (Dni Lingwistyki) w Hradec Kralove w Czechach. Obrady odbywały się w 13 sekcjach:

1. Język i literatura
2. Język niemiecki jako język obcy
3. Kategorie i relacje
4. Fonetyka i komunikacja
5. Komunikacja interkulturowa
6. Składnia komparatywna
7. Pragmatyka
8. Translacja
9. Sławistyka
10. Znaczenie i dyskurs
11. Historia języka niemieckiego
12. Frazeologia
13. Język fachowy.

W czasie powyższej konferencji przedstawiciele wyższych uczelni z Austrii, Bułgarii, Czech, Danii, Grecji,

Niemiec, Polski, Słowacji, Szwajcarii i Węgier wygłosili 76 referatów.

Uniwersytet Zielonogórski reprezentował dr **Marek Laskowski**, który wygłosił dwa referaty:

- Kulturgeschichte im Spiegel deutscher Phraseologie und Parömiologie am Beispiel des weihnachtlichen und österlichen Brauchtums (Historia kultury w zwierciadle niemieckiej frazeologii i paremiologii na przykładzie zwyczajów w czasie świąt Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy),
- Zur didaktischen Potenz komparativer Phraseologismen in der deutsch-polnischen Konfrontation (Możliwości dydaktyczne frazeologizmów komparatywnych w konfrontacji niemiecko-polskiej).

Konferencja, według dr Marka Laskowskiego, przebiegała w miłej atmosferze i umożliwiała nawiązanie kontaktów z ośrodkami naukowymi za granicą i z pracującymi tam językoznawcami, z których część chce uczestniczyć w konferencjach organizowanych przez Uniwersytet Zielonogórski.

Paweł Truszkiewicz

Kabaret po niemiecku – trzy scenki wiosenno-miłosne

Zgodnie z zapowiedzią (patrz notatka UZ nr 3 [(15/2003)], grupa studentów Instytutu Filologii Germańskiej z zacięciem teatralnym, miała zaszczyt gościć wszystkich chętnych znających język niemiecki na pierwszej poważniejszej prezentacji swoich talentów aktorskich.

I tak, u progu oczekiwanej wiosny i nowych porów, powitaliśmy 19 marca br. w auli C budynku przy al. Wojska Polskiego nieoczekiwaną rzeszę zwolenników radości i śmiechu. Aula pękała w szwach, nawet schody wypełniły się publicznością. 45-minutowy „spektakl” rozpoczął się jak w prawdziwym teatrze: ciemność, z której wyłoniła się liryczna postać kobiety o „wielkim sercu”, dywagującej o sensie i istocie miłości (Edyta Bień). Po wprowadzeniu w nastrój wiosennego rozmarzenia rolę narratora przejął Wojtek Zeman, który niekonwencjonalnie i z wielkim wdziękiem powitał zgromadzonych gości, i tym samym rozpoczął epizod nr 1 – scenkę z życia i kulisy dzisiejszych mediów, których kreatorami była uroczą parę „naukowców” („seksuolog” Karolina Węgrzynowska oraz „socjolog” Miłek Drewniacki). Ich zabawny dialog przeplatany był parodiami reklam powszechnie znanych produktów kosmetycznych, które pomagają zdobyć serce (i nie tylko) płci przeciwnej. Produktów tych „używały” w bardzo powabny sposób Natalia Furtak, Ania Heppel, Marta Rzczuch i Ania Häuser. Te same osoby wcieliły się w fantastyczny sposób w rolę „poszukiwaczy” partnerów za pomocą ogłoszeń matrymonialnych. Nie tylko publiczność, wybuchająca co i raz śmiechem, ale również sami wykonawcy świetnie się przy tym bawili.

Epizod nr 2 rozpoczął się zapowiedzią narratora, na-

wiającą do prozy życia po pierwszych miłosnych uniesieniach. Scenka rodem z niemego filmu zobrazowała rozterki i wewnętrzne rozdarcie „bohaterów” między miłością i obowiązkami wobec rodziny. Tym razem nie język był istotnym elementem przekazu, lecz doskonałe wycucie sceniczne i pomysłowość wykonawców, które wywołały wyjątkowy aplauz widowni.

Z kolei w epizodzie nr 3, nawiązującym do jednego z możliwych wariantów życia w miłości lub bez niej, właśnie słowo odegrało kluczową rolę. Znakomity tekst Lothara Kusche „Patientenfibel” („Vademecum pacjenta”) stał się inspiracją do stworzenia plastycznej wizji wyemancypowanej pseudo-bohaterki. Jej dialog z lekarzem ukryty w formie listu ze wszystkimi podtekstami rozbawił nie tylko samą treścią, ale również jej adaptacją sceniczną (rekwizyty, mimika, gesty).

Cieszy fakt, iż dobre imię Zielonej Góry jako „zagłębia kabaretowego” rozslawiane jest również przez studentów germanistyki, co stanowi pewne *novum* w naszym Instytucie. Jest to bardzo dobry sposób na czerpanie radości z nauki języka obcego, i chodzi tu nie tylko o występy, czyli produkt finalny, lecz również o radość i zabawę podczas prób. Dotyczy to zarówno studentów, czyli kreatorów tej zabawy, jak i ich opiekunów (Janina Bach, Gabriela Lis i Liliana Sadowska), którzy chętnie służyli swoim czasem i radą, wiedzą merytoryczną i tzw. „pomocą techniczną”.

Dziękując wykonawcom za urokliwą prezentację i partnerską współpracę mamy nadzieję, iż zapoczątkowaliśmy miłą tradycję spotkań „pozadydaktycznych”, stanowiących uzupełnienie obowiązkowych zajęć.

Gabriela Lis
Liliana Sadowska

Gość specjalny

Prof. Elizaveta Kotorowa ukończyła filologię germańską w 1976 roku i została asystentką w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Tomsku. Tytuł doktora uzyskała w 1983 roku pracą *Metaphorik im Wörterbuch und im Text. Vergleichende*

Analyse der übertragenden Bedeutungen in der russischen und in der deutschen Sprache, a w 1998 roku została mianowana doktorem habilitowanym na Moskiewskim Uniwersytecie im. Łomonosowa. W 2000 roku Minister-

stwo Oświaty przyznało jej naukowy tytuł profesora.

Odbyła liczne staże zagraniczne oraz pracowała nad licznymi projektami naukowymi m.in. na Freie Universität w Berlinie oraz Uniwersytecie Humbolda w Berlinie, Udiner Universität we Włoszech, University of California Santa Barbara w USA.

W centrum jej zainteresowań i badań naukowych znajdują się między innymi: językoznawstwo, leksykologia, metodyka oraz fonetyka.

W swoim dorobku naukowym posiada oprócz wielu publikacji również takie monografie jak: *Der Begriff der zwischensprachlichen Äquivalenz in den semantischen Theorien*, Tomsk: Pädagogische Universität Tomsk, 1997 oraz *Zwischensprachliche Äquivalenz in der lexikalischen Semantik: Eine vergleichende Studie des Russischen und des Deutschen* Frankfurt am Main, Berlin, Bern, New York, Paris, Wien: Peter Lang, 1998.

Na zaproszenie Instytutu Filologii Germańskiej gościła ostatnio również w naszym Uniwersytecie Zielonogórskim, gdzie wygłosiła dwa wykłady na temat: *Prototypische Prinzipien in der Organisation des Lexikons (am Beispiel des Deutschen)* oraz *Besonderheiten der Realisierung der Kategorien „Genus” und „Belebtheit/ Unbelebtheit” in der deutschen Sprache*.

Paweł Truszkiewicz